

Lőrinczy György: DOBSINA ELŐTT *

Dobsina, a kárpátaljai kis buléner ¹ város ósmagyar vendégszeretettel hívott meg bennünket, hogy pünkösdi közgyűlésünket ott tartsuk meg, a szent bércek között, ahol a természet ritka festői szépségei ölelkeznek világraszóló hírneves csodákkal. Kedves és meleghangú meghívóját a *Kisdednevelők Országos Egyesületének* múltkori igazgató választmányi ülésén olvasták fel s annak közvetlen hatása alatt nyomban el is fogadták a meghívást. Közgyűlésünk tehát Dobsinán lesz.

Soknál is több okunk van rá, hogy ennek örvendjünk. Nemzeti szempontból, ami nekünk mindenképp előtérbe való, a magyar kisdednevelők társadalmának hagyományosan nemes és hazafias közszelleme bizonyára érezhető és maradandó hatással lesz ott, az idegen nemzetiségektől környezett lelkes magyarságra. Megerősíti majd ezt a törekvései sikerébe vetett hitében, lánggra gyújtja a kétkedők szívében az előretörés tüzét, és arra inspirál mindenkit, hogy a magyar kisdedóvásnak és nevelésnek új meg új otthonokat, meleg fészkeket teremtsenek.

S azután nekünk, akik napról-napra tanúi vagyunk pályatársaink roppant lelki és anyagi küzdelmeinek, akik folyton olvassuk a leveleket, melyek tele vannak a panasz keserű szavaival, nekünk, akik különben ezek nélkül is tudjuk, hogy a szellemi munkából élők, pláne a pedagógia széles mezején munkálkodók óriás táborában minden foglalkozási ág képviselői gyakrabban és biztosabban jutnak szórakozáshoz, tapasztalathoz, a világ szépségeiben való gyönyörködéshez, mint éppen az óvónők, akiknek pedig minderre valamennyi között legnagyobb szükségük és hozzáteszük: legtöbb joguk is volna, nekünk kedves és biztató a reménység, hogy Dobsina és Aggtelek, a jég-és cseppkőbarlang s a világhírű stracenai völgy tömérdek varázsa fogja gyönyörködtetni és felejthetetlen emlékekkel megtölteni pályatársaink lelkét.

De a dobsinai közgyűlésnek ezenfelül fontos közéletbeli feladatai is lesznek. Meg kell választania az Egyesület tisztikarát, azt a testületet, mely hivatva lesz a kisdedóvás-ügy viharvert hajóját s az egyesületi életet tovább kormányozni. Ebben a kérdésben máris kész, kialakult közvélemény van, még pedig egységes. Az óvónők sokasága a legmélyebb tisztelettel, hálával és szeretettel ragaszkodik ősz vezéréhez, dr. Hagara Viktorhoz, aki immár egy negyedszázad óta, jó és rossz napokban egyforma hűséggel, kitartással és önzetlenséggel jár előttünk. Nagy nyereség lesz az, hogy oldalára a dr. Déri Ferenc nagy egyéniségében olyan kiválóság kerül az alelnöki székbe, akire méltán büszkék lehetünk.

Pósa Lajosnak, a magyar gyermekköltészet búbajos szavú lantosának, a gyermekirodalom megteremtőjének hálás, ünneplő szívvel fogunk áldozni. Megkoszorúzzuk az ő halhatatlan dicsőségét és ez az ünnep igazán magyar ünnep lesz. Méltó a költőhöz s hozzánk, aki negyven év óta daloljuk és szavaljuk az ő lángoló verseit. (...)

Mindannak, ami a magyar nemzet életében tiszta, nemes és szép, mindannak, ami a magyar szívet hevesebb dobogásra, lelkesedésre, föllángolásra, magaföláldozásra inspirálja, tökéletes és dicső foglalatja az, amit most megünnepelni készülünk: a *Pósa Lajos* lantja és költészete. Ezen a lanton, ebben a költészetben negyven esztendő folyamán művészi formában szólalt meg minden magyar keserű bánat, minden magyar

diadalmi öröm, minden magyar reménység. Hál'istennek, a magyar Géniusz Jókai, Petőfi, Arany, Tompa világraszóló zsenije után is gondoskodott arról, hogy költők és írók teremjenek, akik a nemzet lelkét célokkal és ideálokkal töltik meg, de akárhogy mérlegeljük is a változó ízlést és irodalmi áramlatokat, melyeket a korok időnként felvetettek, a ma élő költői nemzedékben csak egyetlenegyét találunk, aki a maga költői pályáján ingadozás és tántorodás nélkül, következetesen egy csillagra, *a magyarság nagy nemzeti eszméjére* függesztett szemekkel haladt, aki ideáljaitól soha, egyetlen pillanatra sem tért el, s ez a magyar költő: *Pósa Lajos*.

A mienk. A mi vezérünk. A mi büszkeségünk. Segítőnk, munkatársunk. Küzdelmeink legfáradhatatlanabb részese és legdicsőbb győztese. A legelső, aki költészetében meg tudta találni a magyar gyermeklélek hamisítatlan, igazi hangját, a magyar gyermekirodalom igazi anyagát, szóval, aki öntudatosan megteremtette a nemzeti nevelés nélkülözhetetlen föltételét, felkutatva és összegyűjtve mindazt a művészi szépséget, ami a magyar földön és a magyar lélek mélyén megterem.

Hivatása ugyanaz, ami Blahánéé, akiről ő azt írta egyik gyönyörű versében: *Bedaloltad lelked kunyhók és paloták visszhangos lelkébe; Szőke Duna partján zagyva nyelvű népnek szíve közepébe! Bűbajos daloddal idegenek lelkét hozzánk muzsikáltad! Áldja meg az Isten a pacsirtaszádat, fülemüle-szádat!*

Ő Blahánéről írta, mi őrá fordítjuk vissza. A nemzet egyeteme, azok a nemzedékek, melyek Pósa kedves versein, pompásan szerkesztett gyermeklapján, *Az Én Ujságom* on nőttek fel, a hála, tisztelet és szeretet pazar koszorúival ünneplik most meg Pósa Lajos negyven éves költői pályáját és halhatatlan költői dicsőségét. De ott lesznek ezen az ünnepen azok a dobogó szívek is, amelyek az ő bűbajos dalaiban kerestek vigasztalást a szerelem gyönyörű bánatában és szenvedései között, vagy akik a háromszínű lobogó suhogásában, a Tisza gyöngyöző hullámfodraiban a magyar föld, a magyar nemzet örök életét oly szívesen látják visszatükröződni.

Pósa Lajos költői ünnepe: a magyar lélek nagyszerű diadalának az ünnepe. Annak az ünnepe, hogy ez a magyar lélek, a százfelől ránk zúduló idegen szellem brutális áramlatai ellenében bátran és sziklaszilárdan állta meg a helyét s nem engedte, hogy a gyermeklélekből a magyar nemzeti érzést az üzlet furfangos eszközeivel kipusztítsák.

Pósa Lajos költészete: magyar költészet. Az az irodalom, amit ő teremtett: az igazi magyar nemzeti ifjúsági irodalom. Ezt mi tudjuk és érezzük legjobban, a magyar kisdednevelők, akik az ő versei és dalai nélkül majdnem tehetetlenek lettünk volna. Mi tudjuk, hogy a magyar kisdedóvodákat a Pósa Lajos lelke, költészete tölti meg ma is, s hogy ezt a lelket, ha kivennék a kezünkből, semmivel sem tudnók pótolni.

Dicsőség Pósa Lajosnak! Közelgő nagy ünnepe elébe repeső szívvel nézünk, és büszkén fonjuk homlokára a diadal, az elismerés, a hála koszorúit!

* A szaggatott vonalig Lőrinczy **Dobsina előtt** c. vezércikkének részlete olvasható (*Kisdednevelés*, 1914. március 15.), azt követően pedig **Pósa Lajos** c. írása (uo. április 15.). Utóbbi csak a címében azonos Lőrinczy május 31.-én elmondott ünnepi beszédével, melyet a *Kisdednevelés* július 1.-jei száma ismertetett. – K. M. J.

¹ szepesi dialektus, a szepesi németek „szülőföld-nyelve”